

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

ZANIMIVA POLEMKA

Komu je namenjena Višja pedagoška šola?

V mariborskem »Večerniku« se je vnela zanimiva polemika med nekim brezposelnim profesorjem, meščanskošolskim in ljudskošolskim učiteljem. Gre predvsem za obstoj Višje pedagoške šole v Zagrebu in Beogradu, pa tudi za bodočo tako šolo v Ljubljani.

Brezposelni profesor je v listu predlagal, naj merodajni činitelji obe sedaj obstoječi V. p. š. zaprejo, ker »absolventi samo izpodrivajo absolutirane filozofe, ki ostajajo več let brez kruha...« Pisec se je ostro izrekel proti vsaki novi taki šoli v Ljubljani.

Absolviranemu filozofu odgovarja meščanskošolski nastavnik — er — ter odločno odklanja mnenje, da bi V. p. š. ne bila potrebna, oziroma, da bi komu odjedali absolventi teh šol — kruh. Pravi, da so na V. p. š. šli talenti iz ljudskih šol in da vrši V. p. š. misijo za izobrazbo meščanskošolskih in pomožnošolskih nastavnikov, pa tudi nadzornikov... V Ljubljani kaže ni potrebna, ker bi v 2 letih ne imeli absolventi več mest na meščanskih šolah na razpolago. Skratka: Absolvirani filozofi se naj prav nič ne razburjajo, ker so Viš. pedagoške šole docela umestne in ne bodo filozofom prav nič škodovali!

Obema odgovarja ljudskošolski učitelj — ar —, ki ugotavlja, da se je za višjo izobrazbo učiteljstva takoj po osvoboditvi najbolj borila organizacija ljudskošolskega učiteljstva in vendar je to učiteljstvo z ureditvijo Višje pedagoške šole višjo izobrazbo — izgubilo. »Kajti vsak absolvent V. p. š. je takoj predsedal na meščansko šolo. Tako sta obe V. p. š. postali tovarni za meščanskošolsko učiteljstvo. Učitelji ljudskih šol pa od nje nikdar niso imeli ničesar, ker ni — razen enega primera v Ljubljani — niti enega diplomiranega absolventa, ki bi se hotel »žrtvovati« še tudi po tem študiju — ljudski šoli. Tako izgublja ljudska šola vse »talente« (tako pravi gosp. — er —) in ostaja potemtakem — refugium peccatorum magistrorum (priežališče grešnikov). In vendar temu ni tako! Med poborniki za šolsko reformo v Sloveniji je velika večina brez V. p. š. Pisci šolskih knjig in pedagoških del po veliki večini niso absolventi V. p. š. Torej so »talenti« morda ostali še vendar tudi med učitelji ljudskih šol! Tako g. — er —.

Nadalje dokazuje pisec važnost v. p. š. v Ljubljani, in sicer tako, da bo na razpolago — tudi učiteljem ljudskih šol, ki hočejo to tudi po študiju ostati. Pa pedagoška naj bo, kajti sedanji dve imata baje le malo ur za pedagogiko.

Absolviranemu filozofu pa pisec kliče v spomin čase, ko so se profesorji zanimali tudi za ljudsko šolo in je n. pr. prof. dr. Zgeč že pred 15 leti (ko ni bilo krize), skozi dve leti služboval na ljudski šoli na Prevaljah! In dolgoletni ravnatelj meščanske šole v Krškem dr. Romih je bil vedno samo — učitelj. Danes pa so na meščanskih šolah samo — »nastavniki«... Absolvirani filozofi »milostno« sprejemajo mesta na meščanskih šolah in se baje zelo slabo počutijo med — neakademiki...

Polemika kaže neko prečudno »kastovstvo«, ki se razvija po nekaterih šolah naše lepe domovine... Zaključuje pisec z željo, da bi privoščili eni kakor drugi vsakemu svoje, pa bo vsaka polemika o »izpodrivanju« — odveč.

Izrečene besede dokazujejo, da problemi odnosov med posameznimi vrstami »učiteljev« še niso rešeni. Kje so še časi, ki jih je nekoč zaželel predsednik prof. udruženja — častni član JUU — prof. Knežević, ki je rekel:

»Zajednički rad, iste patnje, obostrane tegobe profesora i učitelja približili su nas i toliko ujedinili da se mi odsad osećamo jedno!« (Drž. skupščina JUU v Skoplju 1937.). Da bi res bilo tako! To nedvomno želi vse članstvo JUU!

— I Obmejno učiteljstvo in narodna vzgoja je naslov članka v »Večerniku« od 9. maja, ki med drugim pravi: »Učiteljstvu se mora naš narod na severni meji zahvaliti, da je ostal slovenski. Očitki na račun vzgojiteljev so neutemeljeni. Oblastva, ki so zatiskala oči pred gospodarskim in socialnim vprašanjem na naši severni meji, naj se zaveda, da požrtvovalno, delavno, narodno zavedno učiteljstvo pod najtežjimi pogoji vrši svojo narodno misijo med mladino in ljudstvom.

— I »Za gospodarsko-socialno delo na deželi« je naslov članka v »Večerniku« od 13. maja, ki pravi: Kako sramotna je statistika, ki so jo nedavno zbrale naše šole glede prehrane in bivanja ter sploh preživljanja šolskih otrok. Ni čudno, če gledajo v tujini s pomilovanjem na nas. Tujcem je tako dana prilika, da ščuvajo naše ljudi in na tihem agitirajo v korist tuje države. Siromašni ljudje ob meji vidijo tako brezbriznost, zapostavljanje in bedo. Zaposlimo vse naše delavce, delanecmožnim pomagamo s podporami, dvignimo stanovanjsko higieno, zbirajmo denar, da obdarimo revne šolske otroke na Miklavžovo ali za Božič, vodimo evidenco o prostih službah, posredujemo na odločujočih mestih, da dobimo ob naši meji prostorna šolska poslopja in da bodo vsa službena mesta na naših obmejnih šolah zasedena z najboljšimi učiteljskimi močmi.

— I »Šola in javnost« je naslov članka v »Slovencu« z dne 21. maja 1939, ki pravi med drugim: »Najprej poudarim: Učiteljstvo vseh

kategorij opravlja eno najvažnejših del: V njihove roke je položena vzgoja mladine in s tem usoda naroda. Zato noben stan ne zasluži toliko podpore in miru kot ravno učiteljski.

— I Strahotno pomanjkanje šol. V Jugoslaviji je nad 200.000 šoloobveznih otrok, ki ne hodijo v osnovno šolo, ker je nimajo. Od tod tudi veliko število nepismenih, ki jih beleži naša statistika. Šolstvo v dravski banovini je v primeri s šolstvom v nekaterih južnih banovinah še dokaj lepo razvito. Značilno pa je za razmere pri nas, da je osnovno šolstvo v dravski banovini v obmejnih srezih skrajno nedostopno in zanemarjeno. V tem oziru smo v zadnjih časih imeli priliko, da smo na raznih zborih naših prosvetnih in obrambnih organizacij slišali težke pritožbe, ki terjajo nujno, da se Ljubljana bolj zanima za naše obmejne kraje in popravi ob dvanajsti uri vse to, kar se je zamudilo v vseh letih od osvoboditve do danes. »Nova doba«, 19. maja.

Naša gospodarska organizacija

— g Zadrugnikom Učit. samopomoči. Zadruga blagajna je prejela v maju 1939, ko maj polovico članskih prispevkov. Več kot din 60.000, — je v tem mesecu ostalo pri zadrugnikih. Kaj je temu vzrok? Ko nam je poštna uprava vrnila pisma s položnicami in nam sporočila, da ne smemo pisati števil na ovitek, vam je zadruga uprava to sporočila v »Učit. tov.« od 4. maja 1939. Vsaki položnici smo priložili tiskani listek z označbo članskega prispevka. Po našem mnenju je zadeva dovolj jasno prikazana. Prosimo vljudo vse zadrugnike, da takoj v prvih dneh junija t. l. store in polni meri svojo dolžnost. — Prosilcem za brezobrestna posojila sporočamo, da

Stanovska organizacija JUU

Vabila

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELSAH se bo udeležilo velikega skupnega zborovanja dne 10. junija v Ptuj. Člani(ice) društva, ki bi se želeli iz Rogaske Slatine ali katerega drugega kraja peljati v Ptuj z avtobusom, naj to takoj javijo predsedniku, nakar dobijo podrobna obvestila. Skrbimo tudi mi, da bo manifestacija v Ptuj čim veličastnejša. Uprava!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU se po zadnjem članskem svetu polnoštevilno udeleži jubilejnega zborovanja ptujskega sreskega društva dne 10. junija 1939. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo skupno s tovariškimi društvom Žužemberk v soboto, dne 10. junija t. l., na ljudski šoli v Novem mestu ob 9. uri. Na dnevnem redu so dopisi, samostojni predlogi za glavno in banovinsko skupščino, volitev delegatov za obe skupščini in slučajnosti. Po zborovanju bo uradna učiteljska skupščina za novomeški srez. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠOSTANJ bo zborovalo v sredo, 7. junija t. l., ob 11. uri v ljudski šoli v Sv. Andražu pri Velenju s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predlogi za banovinsko skupščino. 3. Poročila o hospitaciji na Poskusni šoli v Ljubljani. 4. Slučajnosti. Ker je to zborovanje zadnje pred banovinsko in državno skupščino, je želeli, da bo udeležba polnoštevilna! Predloge za banovinsko skupščino pošljite predsedniku društva. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, dne 10. junija 1939., ob 10. uri v šoli na Jesenicah. Dnevni red: 1. Predavanje tov. Viktorja Pirnata o »Med idejnimi in fizičnimi čuvarki našega morja«. 2. Dopisi. 3. Poročila. 4. Predlogi za banovinsko skupščino. 5. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino. 6. Slučajnosti. Odbor!

— JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo dne 10. junija 1939. ob 9. uri v Devici Mariji v Brezju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Volitev delegatov za banovinsko in glavno skupščino. 3. Predlogi za skupščino. 4. Razgovor o jezikovnem pouku. — Važno: Članstvo pozivamo, da javi do 5. junija društveni upravi (Devica Marija v Brezju, p. Maribor), koliko je reflektantov za avtobus in kosilo. Cene: kosilo 8—10 din, avtovožnja 3 din v eno stran. Avtobus bo odhajal z Glavnega trga ob pol 9. uri, če bo dovolj prijavljenec. Popoldne je predviden izlet preko Drave v Slovenske gorice. Kdor se pa izleta ne bi želel udeležiti, se lahko vrne v Maribor z avtobusom ob pol 14. uri. Vsi na deželo. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI ponovno poziva članstvo, da se udeleži jubilejnega zborovanja v Ptuj. Našemu društvenemu tajniku sporočite udeležbo, da pravočasno naročimo vagon. Vsi, ki reflektirate na prenočišče v Murski Soboti po 4 din, dostavite to na prijavnico našemu tajniku, tudi vožnjo z avtom do M. Soboti dostavite na prijavnico. Avto bo vozil 10. junija t. l. iz Rogasčev proti Murski Soboti ob 4. uri jutraj za 18 din. — Istotako bo vozil iz Šalovec proti Murski Soboti ob 4. uri zju-

pravni odbor US najbrž ne bo mogel na seji 1. junija 1939. nikomur podeliti zaprosenega posojila, ker se je moralo že za izplačila posmrtnin seči po hranilnih vlogah.

Učiteljski pravnik

— § Plačevanje prispevka za narodni zdravstveni sklad. Službeni list kr. banske uprave z dne 24. maja 1939., kos 41., prinaša pravilnik k uredbi o narodnem zdravstvenem skladu kraljevine Jugoslavije in naredbo o pobiranju dohodkov za ta sklad. Iz 1. odstavka te naredbe je razvideti, da se pobira od 1. aprila t. l. v vseh bolnišnicah in zdraviliščih v prid narodnega zdravstvenega fonda od vsakega bolnika — državnega uslužbenca po 1 dinar na dan, osebe, ki krijejo stroške za zdravljenje same, pa so dolžne plačevati dnevno po 2 dinarja.

Učiteljska tiskarna

— t Učiteljski pripravniki (ce)! Kadar se boste pripravljali za usposobljenostne izpite, ne pozabite si nabaviti knjižice »Praktični učiteljski, veroučiteljski izpit in praktični izpit za otroške vrtnarice«. V knjižici dobite vse, kar treba za pravilno izpolnitev pogojev za izpit.

— t Obdarujte šolarje konec leta z lepimi in poučnimi knjigami. Deklicam kupite Josip Ribičič: Pisane lutke, dečkom istega pisatelja: Tinkin zajček. — Za odrasleje Frana Erjavca in Pavla Flereta: Slovenski pesniki in pisatelji.

Šolski radio

— r XXXI. Torek, 6. maja: »Junij doma in v prirodi«. (Dialog) vodi g. Miroslav Zor. Med gredicami na vrtu. Škodljivci in pomočniki na vrtu (bramor, krastača, jež). Razvoj plodov. Mravlje. Pogrebec pri delu. Šrakoper in njegov grm. Vodne rastline.

traj izpred pošte za 20 din, če bo dovolj prijavljenec — vsaj 20 do 25 oseb. Če pa želi kdo prenočiti v Ptuj in na dan zborovanja tam obedovati ter se udeležiti izleta v ptujsko okolico, naj to takoj javi sreskemu društvu v Ptuj. — Dalje prosi odbor vse zaostankarje na društveni članarini za 1. 1938./39. in stare dolžnike, da poravnate članarino do 10. junija 1939.; ker bo sicer odbor po 10. juniju 1939. prisiljen, na podlagi sklepa društva ravnati in izterjati članarino prisilnim potom. Tovariši (ce), storite svojo dolžnost!

— JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO V LITVIJI naproša ponovno vse zaostankarje na članarini, naj takoj po prejemu junijske plače uredijo svoje obveznosti napram društvu. Opomini po advokatu jim bodo napravili nepotrebno jezo, izterjanje pa tudi povečalo stroške. — Zatorej prosimo blagohotnega razumevanja. — Poslednje letošnje zborovanje je določeno za 17. junija 1939. v Ljubljani. Sklicali ga bomo le v primeru, če bomo prejeli do 6. junija zadostno število prijav. Posamezniki, pa tudi šole lahko pošljejo skupne prijave na naslov tov. predsednika ali na šolsko upraviteljstvo v Litviji. — Če ne bo dovolj prijav, potem bo junijsko zborovanje v Ljubljani odpadlo. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LENDAVA bo zborovalo dne 10. junija 1939. v Ptuj skupno s ptujskim društvom, ki slavi svojo 70 letnico obstoja. Odhod s prvimi jutranjimi vlaki iz Lendave in Beltince. — V Ormožu se zberemo v en vagon. Za čas in uro zborovanja so merodajne objave ptujskega društva, prav tako za spored. Tovariši, tovarišice! Vsi na jubilejno zborovanje v Ptuj. Odbor!

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KRANJ priredi zborovanje dne 10. junija t. l. ob 9. uri na Šmarjetni gori. V primeru slabega vremena bo zborovanje v Šmartnem pri Kranju ob isti uri z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Državlanska vzgoja.

V KNJIGARNI UČITELJSKE

TISKARNE v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebnosti za šolo in dom; knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole; knjige znanstvene in leposlovne vsebine zase, za odraslo mladino, otroke, prijatelje in znanee; merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo; papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. — V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela od najnavadnejšega pa vse do najbolj finega večbarvnega tiska. — V knjigovoznici se vežejo knjige, brošure in izdelujejo najfinejša in tudi preprosta knjigovozna dela.

Referira tov. Cilka Rapetova. 3. Tajniško poročilo. 4. Blagajniško poročilo. 5. Volitve delegatov za banov. in drž. skupščino. 6. Predlogi za banovinsko skupščino. 7. Razgovori. Vsi udeleženci se prijavite tov. predsedniku Rantu zaradi skupnega kosila. Cena kosila: z govedino 8 din, s pečenko 10 din. Prijavni rok do 9. junija t. l. Udeležba — dolžnost! Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO V KRAJNJU je zborovalo v Cerkljah dne 6. maja t. l.

Predsednik tov. Rant pozdravi navzočne, otvori zborovanje ter se v toplih besedah spominja na cerkljanskem pokopališču počivajočih zaslužnih tovarišev Josipa Lapajnetca, Andreja Vaukna in I. Zamana. Te spominske besede so zborovalci poslušali stoje.

Prav tako pozdravi po predsednikovih besedah zborovalce domačin cerkljanske šole, šolski upravitelj tov. Rozman, ki izraža veselje in zadovoljstvo Cerkljanov, ker se je učiteljstvo vsega sreza prišlo pokloniti našim vzornim tovarišem, ki jih je omenjal predsednik in ki jim je zadnji dom na tukajšnjem pokopališču.

Po navedenih pozdravih poda predsednik situacijsko poročilo, ki se vzame brez razprave na znanje.

Sledi referat prof. Čopiča: »Učiteljstvo in domača vzgoja«. Svoja izvajanja je g. profesor raztegnil na široko polje vsestranske vzgoje ter dela učiteljstva na tem polju. Podala je smernice za tako delo ob sodelovanju ljudstva. Obvestil nas je, da je »Pedagoška centrala« sklenila, da priredi teden domače vzgoje v mesecu septembru. Dobro bi bilo, da se po vsej banovini takrat obravnava ta vprašanja. Potrebno gradivo, kakor tudi navodila za ustanavljanje društev »Šola in dom« daje drage volje zveza društev »Šola in dom« v Ljubljani vsem interesentom na razpolago.

Navzočni so z burnim odobravanjem nagradili aktualno in zanimivo predavanje.

Tajnikovo poročilo poda namesto opravičeno zadržanega tajnika tov. podpredsednika Rapé. Med drugim omenja tudi resolucijo kmetijske zbornice glede reforme šol, ki je izzvala živahno debato. Končno se je zbor pridružil stališču, ki ga je v tem pogledu zavzela sekcija JUU za dravsko banovino.

O organizaciji PRK je poročal tov. Starman iz Ljubljane.

Blagajniško poročilo je podala tov. blagajničarka Skodlarjeva ter pozvala posebno one člane, ki so s plačilom članarine v velikem zaostanku, naj vendar skoro store svojo stanovsko dolžnost do organizacije.

Predsednik tov. Rant poziva dotične šole, ki so izvedle akcijo podpor za obmejne šole, pa o tem še niso poročale, da to nemudoma store.

Prihodnje zborovanje bo v prvih dneh meseca junija na željo večine članstva ob lepem vremenu na Šmarjetni gori, drugače pa v Šmartnem pri Kranju.

Dnevni red je bil s tem izčrpan, učiteljstvo pa se je ob dvestinitni smrti nepozabnega predsednika tov. J. Lapajnetca poklonilo njegovemu spominu na grobu. Tov. nadzornik Rupret je v vznešenih besedah poudaril, da se sicer nismo prišli ponovno poslavljati od njega, pač pa smo prišli na njegov grob, da črpamo ob njem vzpodbude za delo in novih moči, ki jih je imel on v vseh ozirih v toliki meri. Učenka cerkljanske šole je deklamirala priložnostno pesem, učitelj pa zapeli žalostinko »Vigred se povrne«.

Po tem pietetnem činu se je učiteljstvo zbralo na skupno kosilo, kjer je v tovariški družbi preživelo nekaj lepih ur v območju krasnih naših planin.

Vlado Rapé s. r.,
zapisnikar.

Fr. Rant s. r.,
predsednik.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5 —

Vse dni velesojma nudim šolski mladini kosilo za 4 din in učiteljstvu znaten popust.

Paviljon V I D M A R,

veselični prostor velesojma v Ljubljani.

Tudi za učiteljstvo je

Zadruga državnih uslužbencev

za nabavo potrebščin v Ljubljani,
(Nabavljalna zadruga) Vodnikov trg št. 5

Stanovska dolžnost vsega zavednega učiteljstva bi morala biti, da se večini v to zadrugo in da kupuje v njej vse svoje potrebščine. Deleži po din 100—, vpisnina din 5—. Blago prvovrstno, postrežba točna, cene konkurenčne, ob koncu leta ristorno. — Vpišite se takoj! — Telefon št. 44-21

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih uslužbencev
v Ljubljani, Gajeva ulica št. 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874. Poštni čekovni račun št. 10.681. Telefon št. 3413. Posojila do Din 10.000— vsem javnim nameščencem po 7% proti zaznambi na plačo na prvem mestu in poroštvo.